

การประชุมวิชาการเครือข่ายด้านการจัดการชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระดับชาติ ครั้งที่ 1

วันเสาร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ 2559
ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จัดโดย ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โดยความร่วมมือของเครือข่าย 3 สถาบัน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การจัดการชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน เศรษฐกิจชุมชน
การท่องเที่ยวชุมชน สุขภาวะชุมชน ความมั่นคงทางอาหาร
การจัดการสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการประชุมวิชาการ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระดับชาติ ครั้งที่ 1
วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2559

ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. หลักการและเหตุผล

สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาบ้านและชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 จนถึงปัจจุบัน มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ความสามารถทางวิชาการ การวิจัย คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบ้านและชุมชน ให้สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ชุมชน ได้อย่างดี มีความสุข ดังนั้นการเรียนการสอนกระบวนวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชาบ้านและชุมชน จึงมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้ปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี โดยเรียนทั้งในห้องปฏิบัติการและภาคสนาม ในกระบวนวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกิจกรรมที่นักศึกษาทุกคนต้องลงภาคสนามกับชุมชน เมื่อจบชั้นปีที่ 3 เพื่อนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน และเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกความรับผิดชอบ ความอดทน และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะต้องฝึกปฏิบัติ "สหกิจศึกษา" ในการทำงานร่วมกับสถานประกอบการและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่นักศึกษาสนใจที่จะมีทักษะทางวิชาชีพนั้น และทำงานวิจัยร่วมกับองค์กรและสถานประกอบการดังกล่าว ในประเด็นที่นักศึกษาสนใจและเกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ และประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่นักศึกษา ก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับสาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ด้านผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยจัดกิจกรรมประชุมเครือข่ายด้านการจัดการชุมชน มาแล้วจำนวน 2 ครั้ง โดยมีการหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดโครงการ ซึ่งในปี 2557 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นเจ้าภาพ ปี 2558 มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นเจ้าภาพ และในปี 2559 เป็นครั้งที่ 3 สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพ และจากการประชุมตกลงร่วมกันระหว่าง 3 สถาบัน เมื่อวันที่ 19-22 กุมภาพันธ์ 2558 มีมติให้ยกระดับโครงการในครั้งที่ 3 นี้เป็นการประชุมวิชาการในระดับชาติ เพื่อเป็นเวทีการนำเสนอผลการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา

คณาจารย์และนักวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ทั่วประเทศ เพื่อก่อให้เกิดการสร้าง เครือข่าย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานทางวิชาการอย่างกว้างขวาง

ดังนั้นสาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงรับเป็นเจ้าภาพจัดงานในปี 2559 เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงาน วิชาการให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์และนักวิจัยทางด้าน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในระดับชาติ และเกิดการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่าง คณาจารย์และนักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ให้มีความเข้มแข็งของเครือข่ายทางวิชาการและเกิดความ ยั่งยืนของเครือข่ายต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำวิจัยด้านการจัดการชุมชน เพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาในระดับชาติ
- 2.2 เพื่อพัฒนาเครือข่ายศึกษา วิจัย และความสัมพันธ์การจัดการชุมชนของคณาจารย์ และ นักศึกษา 3 สถาบัน
- 2.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนากลุ่มวิจัยร่วมระหว่างคณาจารย์ของ 3 สถาบัน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

- 3.1 สร้างเครือข่ายทางวิชาการกับคณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา จากสถาบันต่าง ๆ
- 3.2 นักศึกษา นักวิจัย และคณาจารย์ได้เรียนรู้องค์ความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการ นำเสนอผลงานวิจัยของแต่ละสถาบัน
- 3.3 คณาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษาได้แนวทางในการทำวิจัย หรือความร่วมมือทางด้านวิชาการ ร่วมกันต่อไปในอนาคต

4. รูปแบบการประชุม

- 4.1 การบรรยายพิเศษโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
- 4.2 การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย (Oral Presentation) ในห้องประชุมใช้เวลาเรื่องละ 15 นาที และตอบข้อซักถาม 5 นาที
- 4.3 การนำเสนอแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) ในบริเวณจัดนิทรรศการหน้าห้องประชุม

5. ลักษณะผลงานวิจัยและการเสนอผลงาน

- 5.1 เป็นผลการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว หรืออยู่ระหว่างดำเนินการที่ยังไม่เคยนำผลงาน ดังกล่าวไปนำเสนอการประชุมวิชาการใดๆ มาก่อน
- 5.2 เป็นผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

(การจัดการชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน เศรษฐกิจชุมชน การท่องเที่ยวชุมชน สุขภาวะชุมชน ความมั่นคงทางอาหาร การจัดการสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต)

5.3 การนำเสนอผลงานแบบบรรยาย (Oral Presentation) ในที่ประชุมวิชาการ โดยใช้เวลาการนำเสนอ 20 นาที (รวมข้อซักถาม) หรือนำเสนอแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) โดยผู้นำเสนอจะต้องประจำที่โปสเตอร์ในช่วงเวลาที่กำหนด

6. วัน เวลา และสถานที่ จัดประชุมวิชาการนำเสนอผลการวิจัย

วันเสาร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 8.00 – 17.00 น

สถานที่ : ห้องประชุม อาคาร HB7 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

7. อัตราค่าลงทะเบียน

ประเภทผู้สมัคร	ค่าใช้จ่าย	ระยะเวลา
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา/	1,200 บาท	ลงทะเบียนระหว่างวันที่ 1 พ.ย.-15 ธ.ค.58
อาจารย์/ นักวิจัย /บุคคลทั่วไป	1,500 บาท	ลงทะเบียนระหว่างวันที่ 15 ธ.ค.58-4 ก.พ.59
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	1,200 บาท	ลงทะเบียนระหว่างวันที่ 1 พ.ย.58-4 ก.พ.59

ชำระค่าลงทะเบียน โดยโอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารออมสิน สาขามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่ 020149702795 ชื่อบัญชี "โครงการประชุมวิชาการเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระดับชาติ ครั้งที่ 1" เมื่อโอนเงินแล้ว กรุณาสแกน (Scan) หลักฐานการโอนเงิน พร้อมเขียน ชื่อ สกุล (ผู้นำเสนอผลงานวิจัย) ส่งไฟล์ที่สแกนแล้วพร้อมใบสมัครมาที่ Email: hccmunetwork@gmail.com หรือ หรือถ่ายสำเนาเอกสาร แล้วแฟกซ์ (Fax) มาที่ หมายเลข : 053-942330 ติดต่อสอบถามที่ โทร 053-943 259 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 086-4215470

หมายเหตุ

1. การลงทะเบียนผ่านทาง e-mail จะมีความสมบูรณ์เมื่อผู้สมัครได้โอนเงินมาแล้วเท่านั้น
2. บุคลากรของรัฐเข้าร่วมการประชุมได้โดยไม่ถือเป็นวันลาและมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ทั้งนี้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาแล้ว

8. กำหนดการยื่นใบสมัครและนำเสนอผลงานวิจัย

รายละเอียด	กำหนดการ
ขั้นตอนที่ 1 ผู้นำเสนอผลงานวิจัยสมัครและส่งบทความวิจัย โดยดำเนินการดังนี้ 1. กรอกข้อมูลผู้นำเสนอผลงานในรูปแบบฟอร์มการสมัครนำเสนอ	บัดนี้ – วันที่ 30 ต.ค. 58

ผลงานวิจัย ออนไลน์ ที่ http://goo.gl/forms/4jYbcOHEQ3 2. ส่งบทความมาที่ hccmunetwork@gmail.com ตามรูปแบบที่กำหนด โดยคู่มืออย่างรูปแบบบทความที่ http://www.human.cmu.ac.th/cms/hc/index.php?contentid=20	
<u>ขั้นตอนที่ 2</u> ประกาศผลการพิจารณา (ตอบรับ/ปฏิเสธ) ทั้งแบบบรรยาย (Oral presentation) และโปสเตอร์ (Poster presentation) โดยแจ้งผลให้ผู้นำเสนอผลงานทางอีเมลล์	วันที่ 15 พ.ย. 58
<u>ขั้นตอนที่ 3</u> ผู้ที่ผ่านการพิจารณาจากขั้นตอนที่ 2 (ทั้งแบบบรรยายหรือแบบโปสเตอร์) ส่งบทความฉบับเต็ม (Full Paper)	ภายในวันที่ 30 พ.ย. 58
<u>ขั้นตอนที่ 4</u> แจ้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความฉบับเต็มตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแก่ผู้นำเสนอผลงานวิจัย	ภายในวันที่ 15 ธ.ค. 58
<u>ขั้นตอนที่ 5</u> ผู้นำเสนอผลงานวิจัย ส่งไฟล์บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Full paper) ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (ทั้งแบบบรรยายหรือแบบโปสเตอร์) พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินค่าลงทะเบียนมาที่ hccmunetwork@gmail.com	ภายในวันที่ 15 ม.ค. 59
<u>ขั้นตอนที่ 6</u> ผู้นำเสนอส่งไฟล์สำหรับแบบบรรยาย หรือ ไฟล์นำเสนอแบบโปสเตอร์	ภายในวันที่ 15 ม.ค. 59 (สำหรับแบบโปสเตอร์) ภายในวันที่ 5 ก.พ. 59 (สำหรับแบบบรรยาย)
<u>ขั้นตอนที่ 7</u> ชำระค่าลงทะเบียนสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมฯ	วันที่ 15 ธ.ค. 58 ถึง วันที่ 4 ก.พ. 59
<u>ขั้นตอนที่ 8</u> ประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย	วันที่ 6 ก.พ. 59

หมายเหตุ: ผู้สนใจนำเสนอผลงานวิจัย ให้กรอกใบสมัครได้ที่เว็บไซต์

<http://www.human.cmu.ac.th/cms/hc> ผู้นำเสนอผลงานวิจัยที่ได้รับการพิจารณาให้นำเสนอแบบบรรยาย หรือแบบโปสเตอร์ สามารถเลือกตีพิมพ์ในเอกสารการประชุม (proceeding) หรือไม่ได้ โดยผู้นำเสนอแบบบรรยายจะต้องทำทุกขั้นตอน ส่วนผู้เสนอแบบโปสเตอร์ที่ไม่ต้องการตีพิมพ์ผลงานใน proceeding ให้ยกเว้นการสมัครในขั้นตอนที่ 3-5

9. การเตรียมบทคัดย่อและบทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่จะนำเสนอในการประชุมวิชาการ

1. บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบที่ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ กำหนด ดูตัวอย่างได้ที่เว็บไซต์ <https://www.human.cmu.ac.th/cms/hc>

2. บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Full paper) โดยมีความยาว 7-10 หน้ากระดาษ A4 (รวมบทคัดย่อ รูปภาพ ตาราง และเอกสารอ้างอิง) บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ประกอบไปด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย กิตติกรรมประกาศ และเอกสารอ้างอิง การอ้างอิงให้ใช้ ระบบ APA ดูตัวอย่างได้ที่เว็บไซต์ <https://www.human.cmu.ac.th/cms/hc>

3. ผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ผู้นำเสนอผลงานได้ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็น Proceeding ของการประชุม (Flash Drive)

10. การเตรียมนำเสนอ

1. แบบบรรยาย (Oral Presentation)

ให้ผู้นำเสนอผลงานวิจัย ส่งข้อมูลที่จะนำเสนอเป็นไฟล์ Power Point 2010 มาทาง Email : hccmunetwork@gmail.com วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 โดยตั้งชื่อไฟล์ ดังนี้ "ชื่อ-สกุล ผู้นำเสนอแบบบรรยาย"

2. แบบโปสเตอร์ (Poster Presentation)

ให้ผู้นำเสนอที่ผ่านการพิจารณาแล้ว จัดเตรียมเนื้อหาบนโปสเตอร์ขนาด 80x120 เซนติเมตร ประกอบไปด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย กิตติกรรมประกาศ และเอกสารอ้างอิง และมีภาพประกอบ ส่งข้อมูลที่จะนำเสนอเป็นไฟล์ Power Point .2010 มาทาง Email: hccmunetwork@gmail.com ภายในวันที่ 15 มกราคม 2559 โดยตั้งชื่อไฟล์ ดังนี้ "ชื่อ-สกุล ผู้นำเสนอแบบโปสเตอร์"

11. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

คณาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของ 3 สถาบัน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์และนักวิจัย ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 450 คน

12. การพิจารณาคัดเลือกผลงานให้นำเสนอผลงานวิจัย

การพิจารณาคัดเลือกผลงานที่จะได้นำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ กระทำโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ หลังจากคณะกรรมการให้ความเห็นชอบเสนอผลงาน (บทคัดย่อ) แล้ว จะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ส่งผลงานทราบ ภายในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2558 ทั้งนี้ผู้ที่ผ่านการพิจารณาตอบรับที่ต้องการตีพิมพ์ผลงานในเอกสารการประชุม

(Proceeding) ซึ่งจัดทำในรูปแบบ Flash drive จะต้องส่งผลงานแบบสมบูรณ์ (Full paper) ภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ข้อคิดเห็น จากนั้นผู้ส่งผลงานจะต้องส่งผลงานฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามแบบฟอร์ม (template) ทาง E-mail: hccmunetwork@gmail.com พร้อมหลักฐานการลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 15 มกราคม 2559 จึงจะได้รับการบรรจุในเอกสารการประชุม

13. เป้าหมายระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมประชุมฯ อย่างน้อยร้อยละ 80.0 ให้ผลความพึงพอใจอยู่ในระดับดี

14. ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. คณาจารย์สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. คณาจารย์สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นเจ้าภาพร่วม
3. คณาจารย์สาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

คำสั่งคณะกรรมการและคณะกรรมการการประชุมวิชาการระดับชาติ

ที่ 262/2558

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะกรรมการการประชุมวิชาการระดับชาติ โครงการประชุมวิชาการเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระดับชาติ ครั้งที่ 1

ด้วยภาควิชามนุษยสัมพันธ์ ร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดจัดประชุม โครงการประชุมวิชาการเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระดับชาติ ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 5 – 8 กุมภาพันธ์ 2559 ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำวิจัยด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี, โท และเอก และเพื่อพัฒนาเครือข่ายศึกษาวิจัย และความสัมพันธ์การจัดการชุมชนของคณาจารย์ และนักศึกษา 3 สถาบัน

ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คณะมนุษยศาสตร์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2551 ประกอบกับข้อ 6 และข้อ 23 แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยชื่อตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจและหน้าที่ของรองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี หัวหน้าส่วนงาน รองหัวหน้า ส่วนงาน และตำแหน่งบริหารอื่นในส่วนงานวิชาการและส่วนงานอื่น พ.ศ.2554 ขอแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะกรรมการการประชุมวิชาการระดับชาติ ประกอบด้วยบุคคลตามรายชื่อดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการที่ปรึกษา
 1. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
 2. รองคณบดีฝ่ายบริหาร
 3. รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์
 4. ผู้ช่วยคณบดี

/ 2. คณะกรรมการ

2. คณะกรรมการดำเนินการ

1. รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์	ประธานคณะกรรมการ
2. หัวหน้าภาควิชามนุษยสัมพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์จากรุจน์ท์ เซาว์นดี	กรรมการ
4. รองศาสตราจารย์ปรีชา วงศ์ทิพย์	กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ดิธิรัมย์	กรรมการ
6. อาจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล	กรรมการ
7. อาจารย์ทรงสุตา ภู่ว่าง	กรรมการ
8. อาจารย์ทรงพันธ์ ตันตระกูล	กรรมการ
10. อาจารย์ณภัทร วิตวะกุล	กรรมการ
11. อาจารย์ปรีวิทย์ ไวยาทยาชิวะ	กรรมการ
12. นางสาวสุนีมาศ โนรี	กรรมการ
13. เลขานุการคณะมนุษยศาสตร์	กรรมการ
14. หัวหน้างานการเงิน การคลังและพัสดุ	กรรมการ
15. หัวหน้างานนโยบายและแผนและประกันคุณภาพการศึกษา	กรรมการ
16. หัวหน้างานบริการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา	กรรมการ
17. หัวหน้างานบริหารทั่วไป	กรรมการ
18. หัวหน้างานบริหารงานวิจัย บริการวิชาการและวิเทศสัมพันธ์	กรรมการ
19. หัวหน้าหน่วยการเงินและบัญชี	กรรมการ
20. หัวหน้าหน่วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	กรรมการ
21. หัวหน้าหน่วยรักษาความปลอดภัยและยานพาหนะ	กรรมการ
22. หัวหน้าหน่วยอาคารสถานที่และสาธารณูปการ	กรรมการ
22. นางสาวรพีพรรณ จรลี	กรรมการ
23. อาจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	กรรมการและเลขานุการ
24. นางสาวกัลยา มโนรมย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

- ควบคุม ดูแลการดำเนินงานประชุม ให้สำเร็จลุล่วง เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- ดำเนินการและประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

/ 2. คณะอนุกรรมการ

3. คณะอนุกรรมการฝ่ายพิจารณาบทความ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา สโรบล	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	รองประธานฯ
3. อาจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล	อนุกรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณรงค์ ศิขิรัมย์	อนุกรรมการ
5. อาจารย์ทรงสุตา ภู่ว่าง	อนุกรรมการ

หน้าที่

- รับบทความและบทความ
- พิจารณาบทความที่จะนำเสนอในการประชุม
- ประสานงานกับผู้วิพากษ์และผู้เขียนบทความ
- งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

4. คณะอนุกรรมการฝ่ายเอกสาร

1. อาจารย์ทรงสุตา ภู่ว่าง	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	อนุกรรมการ
3. นางสาวกัลยา มโนรมย์	อนุกรรมการ
4. นักศึกษาสาขาวิชาบ้านและชุมชน	อนุกรรมการ

หน้าที่

- รวบรวมบทความที่จะเสนอในการประชุมวิชาการ
- เตรียมเอกสารประกอบการประชุมวิชาการ
- ประสานงานกับผู้วิพากษ์และผู้เขียนบทความ
- ประสานงานกับสำนักพิมพ์
- ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ ฝ่ายสถานที่ และนิทรรศการ

1. รองศาสตราจารย์จรรุจน์ท์ เชาวน์ดี	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. อาจารย์ณภัทร วิศวะกุล	อนุกรรมการ
3. อาจารย์ปรีวิทย์ ไวยหาชีวะ	อนุกรรมการ
4. นางสาวกัลยา มโนรมย์	อนุกรรมการ
5. นักศึกษาสาขาวิชาบ้านและชุมชน	อนุกรรมการ

หน้าที่

- ดูแลอำนวยความสะดวก การต้อนรับองค์ปาฐก แขกรับเชิญ และผู้เข้าร่วมประชุม

/ - จัดนักศึกษา

- จัดนักศึกษาสำหรับช่วยฝ่ายต้อนรับ
- ดูแลจัดการกิจกรรมพิเศษสำหรับแขกรับเชิญ และผู้เข้าร่วมประชุม
- ประสานงานจัดเตรียมสถานที่จัดการประชุม และจัดเตรียมห้องประชุมย่อย
- จัดนิทรรศการ แสดงผลงานวิชาการของคณาจารย์และนักศึกษา
- จัดเตรียมของที่ระลึก สำหรับองค์ปาฐก และวิทยากร และจัดทำสื่อ และถุงสำหรับใส่เอกสารสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม
- จัดเตรียมการแสดงต้อนรับ โดยให้นักศึกษาประสานงานกับนักศึกษาอีก 2 สถาบัน
- ประสานงานกับฝ่ายเอกสาร และฝ่ายพิจารณาบทความ
- ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. คณะอนุกรรมการฝ่ายลงทะเบียน และประเมินผล

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ คิชีรัมย์	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล	อนุกรรมการ
3. อาจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล	อนุกรรมการ
4. นักศึกษาสาขาวิชาบ้านและชุมชน	อนุกรรมการ

หน้าที่

- รับลงทะเบียนและรับบทความทางอินเทอร์เน็ต
- พิมพ์เอกสารและรับลงทะเบียนในวันประชุม
- จัดทำแบบประเมินและสรุปผลการประเมินหลังเสร็จสิ้นการประชุม
- ประสานงานกับฝ่ายพิจารณาบทความ
- ประสานงานกับฝ่ายการเงิน
- จัดหานักศึกษาช่วยงานการรับลงทะเบียน การเงิน เอกสาร และจัดเตรียมถุงเอกสารสำหรับผู้เข้าประชุม
- ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

7. คณะอนุกรรมการฝ่ายการเงิน

1. หัวหน้างานการเงินการคลังและพัสดุ	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. นางสาวกัลยา มโนรมย์	อนุกรรมการ
3. นางสาวศันติกา ชุ่มอินทจักร์	อนุกรรมการ
4. นางสาวอัญชลี มอญเพชร	อนุกรรมการ

หน้าที่

- รับและเบิกจ่ายเงินที่ใช้ในการประชุม

/ - ทำบัญชีรับ-จ่าย

- ทำบัญชีรับ-จ่าย และสรุปผลรายรับ-รายจ่าย
- ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

8. คณะอนุกรรมการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและประชาสัมพันธ์

1. อาจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. หัวหน้าหน่วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	อนุกรรมการ
3. บุคลากรหน่วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	อนุกรรมการ
4. นายคมกฤษณ์ วัจตระกูล	อนุกรรมการ
5. นักศึกษาสาขาวิชาบ้านและชุมชน	อนุกรรมการ

หน้าที่

- อำนวยความสะดวกและจัดเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่อพ่วง อุปกรณ์ใส่ทัศนวัสดุ บันทึกเสียง บันทึกภาพ
- ประชาสัมพันธ์การประชุมวิชาการทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ และเว็บไซต์
- ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

9. คณะอนุกรรมการฝ่ายยานพาหนะ

1. อาจารย์ ดร.อรยา พรเยี่ยมมงคล	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศิริรัมย์	อนุกรรมการ
3. หัวหน้าหน่วยรักษาความปลอดภัยและยานพาหนะ	อนุกรรมการ
4. นักศึกษาสาขาวิชาบ้านและชุมชน	อนุกรรมการ

หน้าที่

- จัดเตรียมอำนวยความสะดวกในเรื่องที่เกี่ยวข้องด้านยานพาหนะการรับ-ส่งองค์ปาฐกวิทยากร และประสานรถเช่าศึกษาดูงาน 3 สถาบัน
- ประสานงานกับทุกฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

10. คณะอนุกรรมการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม

1. นางสาวสุนีมาศ โนรี	ประธานอนุกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.อรยา พรเยี่ยมมงคล	อนุกรรมการ
3. อาจารย์ทรงสุตา ภู่ว่าง	อนุกรรมการ
4. อาจารย์ณภัทร วิตวะกุล	อนุกรรมการ
5. นางสาวรพีพรรณ จรลี	อนุกรรมการ
6. นักศึกษาสาขาวิชาบ้านและชุมชน	อนุกรรมการ

/ หน้าที่

หน้าที่ :

- จัดเตรียมอาหาร และอาหารว่าง
- ประสานงานกับฝ่ายพิธีการ และสถานที่
- ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

11. คณะอนุกรรมการฝ่ายกิจกรรมนอกสถานที่

1. อาจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ คิธิรัมย์	อนุกรรมการ
3. อาจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	อนุกรรมการ
4. อาจารย์ปรีวิทย์ ไททยาชีวะ	อนุกรรมการ
5. นักศึกษาสาขาวิชาบ้านและชุมชน	อนุกรรมการ

หน้าที่

- ติดต่อประสานงานสถานที่ที่ศึกษาดูงานของ 2 สถาบัน
- ติดต่อประสานที่พักรับสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมจาก 2 สถาบัน
- จัดเตรียมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง 2 สถาบัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สวัสดิ์รักษ์พงศ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวกัลยา มโนรัมย์)

พนักงานปฏิบัติงาน

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแบบมีส่วนร่วม
กรณีศึกษา ตลาดโบราณเมืองเก่า อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The Communal Strengthening by Community Participation

In case of the Meung Kao Ancient Market, Pranburi District, Prachuap Khiri Khan Province.

นัทสิมา กนกการณณ์¹ สุพจน์ นพวงษ์¹ สุวนันท์ แดงบาง¹ ศรีศุภกานต์ เจษฎาอภิชน¹ และ กิตติ วิสารกาญจน์²
Natsima Kanakakomranon¹, Supot Noppawong¹, Suwanan Dangbang¹, Sarutikam Jetsadaapichon¹
and Kitti Wisankanchana²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและบทบาทของผู้นำชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งตลาดโบราณเมืองเก่า (ถนนคนเดินปราณบุรี) อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมภาษณ์กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ตลาดโบราณเมืองเก่าได้ริเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2553 โดยผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วม ด้วยการค้นหาประวัติศาสตร์ของชุมชนเพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนเมืองเก่า เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกของชุมชน สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมร่วมกัน จนนำไปสู่ความสามัคคีภายในชุมชน กระบวนการสร้างมีส่วนร่วมได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ซึ่งผลการวิจัยชี้ว่าทุนทางสังคมซึ่งได้แก่ ผู้นำชุมชน องค์ความรู้ ประวัติศาสตร์ ตลอดจนวิถีวัฒนธรรม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในความสำเร็จ

คำสำคัญ: ชุมชนเข้มแข็ง, การมีส่วนร่วม, ตลาดโบราณ

Abstract

The purposes of this research were to study the community context and the roles of community leaders and relevant local agencies to encouraging participation for setting up the Muang Kao ancient market (Pranburi walking street). This research was qualitative study, the data collection methods were the in-depth interviews and group interviews. The results found that the Muang Kao ancient market was established in 2010. The roles of community leaders were important to encourage the participation by looking into the history of community for revitalization of Muang Kao's identities and inspire members of community, the members should participate in planning and share opinions in activities that lead to the unity inside the communities; The process of making participation has collaborated with local agency in the area. Results from the research also indicate that social capitals; includes leaders, knowledge, history and cultural, are importance factors for the achievement.

Keywords: Communal Strengthening, Participation, Ancient Market

¹ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

² อาจารย์ ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี 76120

* Corresponding author: e-mail: kitti@ms.su.ac.th, k_tv@yahoo.com Tel. 086-6635323

บทนำ

ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทำให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หลักในการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศและหนทางพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน เพราะมีทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมที่เป็นเสน่ห์และเอกลักษณ์ที่น่าดึงดูดจากนักท่องเที่ยว ในปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นวัฒนธรรมไทยและเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของแต่ละชุมชน โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ถูกหยิบยกขึ้นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้ท้องถิ่นมีรายได้และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องตามกระแสการพัฒนา โดยการพัฒนาชุมชนให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตชุมชนที่สะท้อนอัตลักษณ์ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะหรือจุดเด่นของแต่ละพื้นที่ ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงมากมาย ทั้งนี้ล้วนเกิดมาจากการเลือกของชุมชนเองไม่ใช่จากการสั่งให้ปฏิบัติตามจากภาครัฐ อาทิเช่น ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ปราณบุรีเป็นชื่อของอำเภอหนึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งเคยเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยอยุธยา ในอดีตคือเมืองปราณอันเป็นหัวเมืองสำคัญแห่งหนึ่ง เนื่องจากเป็นเส้นทางคมนาคมและพาณิชย์สำคัญของพ่อค้าที่มาจากยุโรปและอินเดียใช้ลำเลียงสินค้าลงเรือเพื่อเข้าสู่อยุธยาหรือเดินทางต่อไปยังเมืองจีน ปัจจุบันอำเภอปราณบุรีประกอบไปด้วย 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลเขาจ้าว ตำบลเขาน้อย ตำบลหนองตาแต้ม ตำบลปราณบุรี ตำบลปากน้ำปราณและตำบลวังก้ง (เสรี อุณยวง, 2543: 29-67) และเมื่อไม่กี่ปีมานี้ ในอำเภอปราณบุรีได้มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแห่งใหม่ในรูปแบบถนนคนเดินในยามเย็นและการท่องเที่ยวตลาดชุมชนโบราณ ได้แก่ “ถนนคนเดินตลาดโบราณปราณบุรี 200 ปี” ตั้งอยู่บริเวณสถานีรถไฟในชุมชนเมืองเก่าตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ 6 ตำบลปราณบุรี โดยเกิดขึ้นจากความร่วมมือของชาวบ้านที่อยู่ในละแวกนั้นร่วมกันจัดกิจกรรมและตั้งร้านขายอาหารสินค้าเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชิมช้อปปิ้งบรรยากาศและความดีศรีแบบสมัยก่อนที่ชุมชนเคยเป็นในทุกเย็นวันเสาร์ โดยในส่วนของชุมชนได้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ชุมชนขึ้นเพื่อรักษาและสืบสานอัตลักษณ์ของชุมชนเมืองเก่าไว้ พร้อมทั้งพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ชาวบ้านที่อาศัยในบริเวณนั้นหรือใกล้เคียงได้มาค้าขายหรือฟื้นความเจริญและความศรีครื้นครื้นของชุมชนในอดีตให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีสามารถพึ่งพาตนเอง โดยใช้วัฒนธรรมเดิมเป็นทุนทางสังคมขับเคลื่อนชุมชนให้เติบโตอย่างเข้มแข็งต่อไปในอนาคต

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา การจัดตลาดโบราณชุมชนเมืองเก่า อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อตอบคำถามของการวิจัยว่า ชุมชนมีบริบทการเปลี่ยนแปลงอย่างไร มีกระบวนการสร้างมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้างเพื่อนำผลการศึกษาไปสร้างข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและบริบทชุมชนของชุมชนเมืองเก่าปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในชุมชนเมืองเก่าปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและสร้างข้อเสนอแนะสำหรับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเมืองเก่าปราณบุรี

วิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย

- 1) แกนนำและสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ตลาดโบราณเมืองเก่าปราณบุรีจำนวน 5 คน
- 2) ผู้แทนหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน
- 3) กลุ่มประชาชนผู้อยู่อาศัยและผู้ประกอบการในตลาดชุมชนเมืองเก่าจำนวน 3 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (Field Study) ซึ่งการลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษาผู้วิจัยใช้วิธีการแบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบอลลูกหิมะ (Snowball Sampling) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแกนนำชมรมอนุรักษ์ตลาดเมืองเก่าปราณบุรีและผู้แทนหน่วยงานท้องถิ่น และใช้การสุ่มแบบไม่เจาะจง (Non-purposive Sampling) กับกลุ่มประชาชนและผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนเมืองเก่า ซึ่งได้ผู้ให้ข้อมูลจากการแนะนำจากผู้ให้ข้อมูลที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว วิธีนี้จะทำให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยผู้วิจัยจะเริ่มต้นจากการสัมภาษณ์แกนนำกลุ่มอนุรักษ์ตลาดเมืองเก่าปราณบุรีและดำเนินการสัมภาษณ์ไปเรื่อยๆ จนได้ข้อมูลอิ่มตัวเพียงพอที่จะทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ทุติยภูมิจากหนังสือ ตำรา เอกสารงานวิจัย ผลงานทางวิชาการ บทความที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม แนวคิดทฤษฎีความเข้มแข็งของชุมชน ชาวในหนังสือพิมพ์หรือบทสัมภาษณ์ในเอกสารต่างๆ รวมถึงการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมากำหนดขอบเขตเนื้อหาและศึกษาประวัติบริบทชุมชน

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้วางแผนระยะเวลาในการ เก็บรวมข้อมูลเป็นเวลา 7 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 – เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558

4. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured interview) โดยมีการกำหนดกรอบประเด็นคำถามกว้างๆ ไว้ล่วงหน้าในเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ โดยคำถามส่วนใหญ่จะเป็นคำถามปลายเปิดที่มีค่าสำคัญที่ต้องการให้ผู้ตอบคำถามตอบและขยายประเด็น และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) ประวัติศาสตร์และบริบทชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมทั่วไป
- 3) กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งถนนคนเดินตลาดเมืองเก่าปราณบุรี
- 4) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานรวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ควบคู่ไปกับการศึกษาภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก 11 คน ซึ่งมีการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการแบบสามเส้า

(Methodological triangulation) แล้วใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อประมวลความคิดเห็นและจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและบริบทของชุมชนเมืองเก่าปราณบุรี

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้ได้ทราบถึงบริบทชุมชนและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชนเมืองเก่า โดย“เมืองปราณบุรี” เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีสำคัญทางภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยมาแต่สมัยโบราณ จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 5 ในราวปี พ.ศ. 2449 ได้มีการตัดทางรถไฟผ่านเมืองปราณบุรีพร้อมกับตั้งสถานีรถไฟอยู่บริเวณชุมชนเมืองเก่าในปัจจุบัน ส่งผลให้ชุมชนเมืองเก่าหรือตำบลปราณบุรีแห่งนี้เจริญรุ่งเรืองอย่างมาก รวมถึงมีการสร้างที่ว่าการอำเภอใกล้สถานีรถไฟปราณบุรีเมื่อปี พ.ศ.2475 เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อราชการได้อย่างสะดวกชุมชนเมืองเก่าจึงกลายเป็นศูนย์กลางของอำเภอปราณบุรี ทั้งด้านการเมือง การปกครองการคมนาคมขนส่งและศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจ โดยมีตลาดเมืองปราณเป็นย่านการค้าขายสำคัญเชื่อมต่อนพื้นที่ภาคกลางตอนล่างและภาคใต้ตอนบน

ต่อมา ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญขึ้นเมื่อมีการตัดถนนเพชรเกษมบริเวณตำบลเขาหน้าอกทำให้ชาวบ้านส่วนหนึ่งในชุมชนบ้านเมืองเก่าทยอยย้ายไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ริมถนนใหญ่บริเวณสี่แยกปราณบุรีได้เกิดเป็นเมืองปราณบุรีใหม่ขึ้น อำเภอปราณบุรีในยุคนั้นจึงมีเมืองหลักที่เป็นศูนย์กลางอยู่สองเมืองด้วย คือเมืองใหม่ที่สี่แยกปราณบุรีที่กำลังเจริญเติบโต กับเมืองเก่าที่ตำบลปราณบุรีซึ่งเป็นที่ตั้งของส่วนราชการหลายสำนักงาน และในปี พ.ศ. 2521ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งเมื่อจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีนโยบายย้ายส่วนราชการในชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีออกไปอยู่ริมถนนใหญ่ ด้วยเหตุผลเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการติดต่อสัญจรเมื่อส่วนราชการย้ายไปชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ทำธุรกิจการค้าก็ย้ายไปอยู่ริมถนนถนนเพชรเกษมเพื่อการค้าขาย ความเปลี่ยนแปลงของบริบทชุมชนดังกล่าวส่งผลให้มีผู้คนอพยพย้ายถิ่นออกจากชุมชนเป็นจำนวนมาก ตลาดชุมชนเมืองเก่าเกิดความซบเซา ชุมชนขาดรายได้ส่งผลให้เมืองเก่าที่เคยรุ่งเรืองกลายเป็นเมืองเล็กๆ อันเงียบสงบ อีกทั้งยังทำให้ตลาดเมืองปราณที่เคยรุ่งเรืองค่อยๆ ลดความสำคัญทางเศรษฐกิจลงคนวัยทำงานย้ายไปทำงานที่อื่นเหลือเพียงวัยเด็กกับวัยชราเป็นส่วนใหญ่

ส่วนที่ 2 กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยการจัดตั้งถนนคนเดินตลาดโบราณเมืองเก่า

จากการศึกษา พบว่าการจัดตั้งถนนคนเดินตลาดโบราณเมืองเก่า มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างแกนนำชุมชน

กระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เริ่มจากการที่ชาวบ้านในชุมชนเมืองเก่าได้มีการเดินทางไปดูงานตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อเรียนรู้และนำมาปรับใช้ในการจัดตั้งถนนคนเดินตลาดโบราณ และจัดตั้งเป็นชมรมอนุรักษ์ชุมชนเมืองเก่าในปี พ.ศ. 2549 โดยมีการจัดตั้งในรูปแบบคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมถนนคนเดิน โดยเฉพาะเพื่อดูแลการประกอบการในตลาด

2. การค้นหาบริบทปัญหาและสร้างพันธมิตรความร่วมมือ

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเมืองเก่าเกิดจากการที่แกนนำชุมชนกระตุ้นให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกับกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยเริ่มแรกแกนนำได้ค้นหาถึงวิธีการฟื้นฟูชุมชน โดยค้นหาประวัติศาสตร์ของชุมชน เรียบเรียงความเป็นมาจนค้นพบว่าอำเภอปราณบุรีเป็นเมืองท่าที่สำคัญและชุมชนเมือง

เก่าเคยเป็นย่านเศรษฐกิจที่สำคัญแต่อดีต จนกระทั่งมีการสร้างถนนเพชรเกษมและย้ายสถานที่ราชการทำให้ผู้คนย้ายทยอยย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ที่ใหม่ทำให้คนในชุมชนเมืองเก่าขาดรายได้จากการค้าขาย ลูกหลานต้องย้ายไปทำงานต่างถิ่น ในชุมชนเหลือแต่กลุ่มคนวัยเด็กและสูงอายุ คนในชุมชนจึงตระหนักได้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกันหาวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว คนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการก็มีส่วนร่วมในการจัดตั้งร้านค้าและปฏิบัติตามข้อตกลงของการตั้งร้านค้าในถนนคนเดิน และให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นการร่วมกันเก็บขยะหลังเก็บตลาดแล้ว

ในแง่ของความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ เทศบาลปรางค์บุรี ซึ่งเป็นผู้ดูแลชุมชนในพื้นที่ชุมชนเมืองเก่า พบว่าเมื่อชาวบ้านได้เข้ามาปรึกษาหารือ คณะผู้บริหารเทศบาลก็ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการจัดแบ่งพื้นที่และเรื่องของการขออนุญาตการใช้ถนน รวมถึงคอยควบคุมดูแลในเรื่องของสาธารณูปโภคต่างๆซึ่งเป็นความรับผิดชอบของทางเทศบาลอยู่แล้วเช่น การทำความสะอาด ถนนหนทาง ไฟฟ้า เป็นต้น

3. กระบวนการดำเนินงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาคน การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนจะต้องมีฐานของทุนชุมชน ซึ่งทุนชุมชนในแต่ละชุมชนก็จะแตกต่างกันไปตามบริบทของสภาพแวดล้อม แต่ทุนที่ทุกชุมชนจะต้องมีคือ ทุนมนุษย์ โดยต้องเริ่มจากการพัฒนาคนในชุมชนให้พร้อมมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งปัจจัยสำคัญคือการสร้างจิตสำนึกให้รักชุมชนตระหนักได้ว่าตนเองเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน จึงต้องรักษาผลประโยชน์ของชุมชน ทั้งนี้ผู้นำชุมชนยังคงสามารถจูงใจให้คนในชุมชนมารวมตัวกันทำกิจกรรม

ในช่วงเริ่มแนวคิดการจัดตั้งตลาด แคนนำได้ศึกษาดูงานจากสถานที่ท่องเที่ยวเช่น ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดโบราณสามชุก เพื่อนำมาเป็นแนวทางให้กับชุมชนในการกำหนดทิศทางการสร้างความเข้มแข็ง โดยมีวิลาศ แดงเกตุ เป็นผู้นำในการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ ในการปลุกกระตมและจูงใจคนในชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อร่วมวางแผนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการเสนอความคิดจะจัดทำถนนคนเดินตลาดเมืองเก่า ร่วมกับคณะกรรมการและทำแบบสอบถามถึงความคิดเห็นของคนในชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การวางกรอบปัญหาและวิธีแก้ไข้ปัญหา โดยศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และการศึกษาดูงานจากที่อื่นที่ท่าสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเช่นกันโดยศึกษากระบวนการทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จและผลกระทบที่ตามมาจากการท่องเที่ยวที่เจริญเติบโตและการไหลป่าของนักท่องเที่ยว โดยคนในชุมชนเล็งเห็นตรงกันว่าไม่ยากให้ตลาดโบราณปรางค์บุรีกลายเป็นตลาดการค้าแบบทุนนิยมไม่ใช้การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมชุมชน คณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ตลาดเมืองเก่าปรางค์บุรี จึงมีการกำหนดข้อตกลงเพื่อให้ผู้ที่ต้องการขายของที่ตลาดปฏิบัติตาม ซึ่งข้อตกลงเกิดขึ้นจากการหารือร่วมกันของคนในชุมชนด้วยความคิดว่าการทำถนนคนเดินนั้นเพื่อให้ชุมชนอยู่รอดทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยที่ไม่ต้องแข่งขันกันเพราะสุดท้ายการพัฒนาชุมชนก็เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การตั้งเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์ การจัดตั้งถนนคนเดินตลาดโบราณของชุมชนเมืองเก่าปรางค์บุรีมีจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการโดยใช้ชื่อกลุ่มว่า "ชมรมอนุรักษ์เมืองเก่าปรางค์บุรี" ซึ่งแกนนำและคณะกรรมการการตั้งเป้าหมายร่วมกันคือ รื้อฟื้นวิถีชุมชน รักษาวัฒนธรรมเดิมของชุมชนโบราณ โดยพัฒนาให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนจึงสนับสนุนให้เกิดถนนคนเดินชุมชนเมืองเก่า และได้ก่อตั้ง "พิพิธภัณฑ์บ้านครู" ทุกคนในชุมชนมีเป้าหมายร่วมกันทำให้เกิดการเสียดสละโดยยินยอมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อาทิเช่น คนที่มีหน้าบ้านอยู่ริมถนนของ

ชุมชนยอมให้ทุกวันเสาร์ปิดถนนเพื่อใช้เป็นที่ตั้งตลาด มีการประชุมสรุปผลประจำปีเพื่อนำมาพัฒนาตลาดในครั้งต่อไป เป็นการเรียนรู้ของคนในชุมชนจากการทำกิจกรรม อีกทั้งโรงเรียนในชุมชนเป็นอีกหนึ่งเครือข่ายความร่วมมือที่สร้างการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เช่น ให้เด็กทำกิจกรรมขายของและการแสดงดนตรีโดยมีคุณครูวิรุฒิ หนูน้อย เป็นผู้ให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมของนักเรียน และทางโรงเรียนสนับสนุนจัดสร้างเวทีการแสดงดนตรีให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกรักท้องถิ่นในรุ่นต่อไปเป็นการสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนให้อยู่สืบไปกับคนรุ่นหลัง

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ในแง่ของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่ามีหลายประการ ได้แก่

3.1 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนภายนอกชุมชนในช่วงเริ่มต้นในการจัดทำตลาดโบราณเมืองเก่าปราณบุรี ผู้คนในตลาดต่างให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ช่วยกันระดมความคิดและช่วยกันเสนอความคิดเห็น ส่งผลให้ตลาดโบราณชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีเริ่มเติบโตและเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย แต่ในช่วงระยะหลังเริ่มมีการขัดแย้งกันอันเนื่องมาจากเรื่องผลประโยชน์ เนื่องจากการที่ตลาดเริ่มเป็นที่รู้จักทำให้คนต่างถิ่นเริ่มทยอยเข้ามาค้าขายในตลาดมากขึ้น เป็นเหตุให้ทางคณะกรรมการมีการลงความเห็นกันว่าในการจัดทำถนนคนเดินตลาดเมืองเก่า จะไม่เน้นให้คนภายนอกชุมชนหรือนายทุนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานมากนักเพราะวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำถนนคนเดินก็เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่คนในชุมชนมิใช่ตลาดในเชิงทุนนิยม รวมถึงการที่คนในชุมชนเป็นคนดำเนินการเองจะทำให้คนในชุมชนไม่ถูกครอบงำ

3.2 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชน เนื่องจากการจัดทำถนนคนเดินคนในชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้ชาวบ้าน แม่ค้าประจำพื้นที่และนักเรียน เข้ามาค้าขาย อาทิเช่น ในการค้าขายนั้นต้องมีการปิดถนน โดยให้ร้านค้าสามารถตั้งร้านได้ ต้องมีการปิดทางเดิน ส่งผลให้การเดินทางเข้าออกไม่สะดวก จึงก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความไม่พอใจ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวมีการแก้ไขโดยการพูดคุยปรับทัศนคติต่อกันเพื่อให้งิจกรรมในการจัดทำถนนคนเดินสามารถดำเนินไปด้วยดี

3.3 ปัญหาการจัดการขยะ เมื่อถนนคนเดินชุมชนเมืองเก่าเริ่มเติบโตและเริ่มเป็นที่รู้จักทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาคือ ปัญหาการจัดการขยะ เนื่องจากซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อม

3.4 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ชุมชนตลาดเมืองเก่าปราณบุรีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เปิดขึ้นได้ไม่นานมากแต่กลับได้รับความนิยมและกระแสตอบรับที่ดีจากนักท่องเที่ยว ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากจากนักท่องเที่ยวภายนอก โดยชุมชนยังไม่ได้มีการวางแผนประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เนื่องจากคนในชุมชนทั้งคณะกรรมการและคนส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นคนที่มียุ เป็นเหตุให้ยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยจึงต้องอาศัยหน่วยงานภายนอก สื่อมวลชน รวมถึงนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ถนนคนเดินแห่งนี้เป็นที่รู้จักของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.5 ปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เด่นชัด เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและสื่อมวลชนให้เข้ามาท่องเที่ยวมากมาย เมื่อถนนคนเดินแห่งนี้เริ่มเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงของปราณบุรี ทำให้ต้องมีการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆให้นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามานั้นมีความพึงพอใจ ซึ่งถนนคนเดินตลาดชุมชนเมืองเก่าแห่งนี้ยังประสบปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกไม่เพียงพอ อาทิเช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ตู้บริการฝากถอนเงินอัตโนมัติ ถนนหนทาง กิ่งวงจรปิดและดวงไฟ เป็นต้น ซึ่งทางชุมชนก็ได้มีการเพิ่มที่จอดรถให้กับนักท่องเที่ยวโดยรับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน

ทางเทศบาลได้สนับสนุนให้มีการติดตั้งกล่องวงจรปิดเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรวมกลุ่มของคนในชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีเพื่อทำกิจกรรมการจัดตั้งตลาดเมืองเก่าปราณบุรี 200 ปี เริ่มจากการประชุมกันในชุมชน ทำการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมเข้ามาเป็นคณะกรรมการเพื่อร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดตั้งตลาดเมืองเก่าปราณบุรี 200 ปี ให้ไปในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีการดำเนินกระบวนการชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเอง ดังที่ โกวิทย์ พวงงาม (2553: 223-227) ได้ให้แนวคิดกระบวนการว่าการสร้างความเข้มแข็งไม่ว่าจะในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรทางธรรมชาติ ล้วนต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งชุมชนต้องกระตุ้นให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด ทำ รับผิดชอบและรักษาผลประโยชน์ของชุมชน การสร้างชุมชนเข้มแข็งจะต้องเริ่มจากพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน และดังที่ ชีระพงษ์ แก้วหาญ (2543, อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม 2553: 216) ซึ่งได้กล่าวว่าชุมชนเข้มแข็งจะต้องมีการรวมตัวในลักษณะขององค์กรชุมชน คือประชาชนในชุมชนมาร่วมมือกันเรียนรู้และจัดการแก้ไขปัญหาของชุมชนก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชน และภาครัฐต้องมีส่วนร่วมในการช่วยสนับสนุนให้ชุมชนจัดการแก้ไขปัญหาเองด้วย

2. คนในชุมชนเมืองเก่ามีความสนใจที่จะเข้าร่วมจัดตั้งถนนคนเดิน เนื่องจากเล็งเห็นถึงสภาพปัญหาของชุมชนโดยเริ่มจากการค้นหาประวัติศาสตร์และความเป็นมาของชุมชน สร้างความภาคภูมิใจในชุมชนของตน และเกิดเป็นพลังชุมชนอันเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญของชุมชนเมืองเก่า นำไปสู่การจัดตั้งคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ตลาดเมืองปราณบุรีและการจัดตั้งถนนคนเดินตลาดเมืองเก่า ยังได้รับการสนับสนุนจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ เช่น เทศบาลปราณบุรี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปราณบุรีซึ่งสอดคล้องกับที่ ประภัสสร แจ่มโพธิ์ (2554) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาด 100 ปีสามชุก ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งพบว่าการดำเนินงานโดยอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชนและประสบความสำเร็จในการจัดตั้งตลาดโบราณเกิดจาก 1).สมาชิกในชุมชนเห็นคุณค่ารู้สึกผูกพันกับสถานที่ 2).การมีส่วนร่วมของคนภายในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน 3).การทำงานมีความชัดเจนก่อตั้งเป็น "คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก"ภายใต้เป้าหมาย "การทำความเจริญและพลิกฟื้นเศรษฐกิจของสามชุก" 4).การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ชุมชนเป็นชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 5).ทุนทางสังคม 6). การจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ 7).การติดต่อสื่อสารภายในชุมชน 8).การสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนภายใน 9).ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและคนในพื้นที่ 10).การประชาสัมพันธ์

3. ความคิดริเริ่มที่จะฟื้นฟูชุมชนที่ตนเองอยู่อาศัยโดยการจัดทำตลาดถนนคนเดินซึ่งนำเอาอัตลักษณ์และทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชนได้อย่างเหมาะสมส่งผลให้ชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีมีกิจกรรมประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แต่ปัญหาสำคัญคือ คนที่อยู่ในชุมชนมักเป็นคนสูงอายุที่ไม่สามารถออกไปทำงานที่อื่น ส่วนวัยรุ่นและวัยทำงานยังคงมุ่งไปสู่พื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูงนอกชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ มุกดา ท่วมเสม (2554) ที่ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการถนนคนเดินภาคองค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำปางพบว่าเกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เพราะคนวัยทำงานส่วนใหญ่จะไปประกอบอาชีพนอกชุมชน และสอดคล้องกับงานของ ชรินทร์พรพรณ อະสีตีร์ธน์ (2553)ซึ่งได้วิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชีวิตชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามซึ่งพบว่าจากอดีตเมือง

อัมพวา ฉายา “บางช้างสวนนอก” ศูนย์กลางของการค้าขาย เป็นเมืองสามน้ำที่มีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์เป็นเมืองเล็กๆที่ไม่ค่อยมีคนรู้จักและมีความเจริญรุ่งเรืองด้วยตนเอง มีสภาพของชุมชนที่เรียบง่าย พลุกพล่าน ภายหลังจากการมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นในอำเภออัมพวา ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนและผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนตามมา

4. ในแง่ของการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม ชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีมีการร่วมมือกันจัดทำถนนคนเดินซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างความเป็นชุมชนเข้มแข็ง โดยในการจัดตั้งถนนคนเดินของชุมชนมีเทศบาลเป็นผู้ดูแลชุมชนหรือเป็นที่เลี้ยง ให้บริการอาหารหรือทางเทศบาลโดยคณะผู้บริหารก็ให้ความสำคัญและจัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเป็นโครงการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชน แล้วเทศบาลก็ดำเนินโครงการให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องงบประมาณในการจัดแบ่งพื้นที่ การทำประชาคมให้เกิดการยอมรับของคนในชุมชนที่ยอมรับและไม่ยอมรับก็เป็นไปโดยความเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Cohen Uphoff (1997) อ้างถึงใน นุชลดดา สืบไม้, 2546 :7-10) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนามี 4 ขั้นตอนคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามโครงการ การมีส่วนร่วมในประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมนั้นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมกันคิด พินิจพิจารณาในการคิดตัดสินใจ ปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องที่มีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง โดยการพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ประการคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือตัวเองได้ และถ้าทำโดยประชาชนในชุมชนเองผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นก็เป็นของชุมชนเองเช่นเดียวกัน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษา ตลาดโบราณเมืองเก่าอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์สรุปได้ว่า ในการจัดตั้งถนนคนเดินตลาดเมืองเก่าปราณบุรีมีเป้าหมายเพื่อต้องการฟื้นฟูสภาพทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน โดยในการจัดตั้งถนนคนเดินก็เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเมืองเก่าที่มีแกนนำชุมชนกระตุ้นให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการริเริ่ม ตัดสินใจและให้คนในชุมชนเกิดความหวงแหนอัตลักษณ์ของชุมชน รวมถึงเกิดการพูดคุยกันในชุมชนมากขึ้นทำให้คนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์เพราะการที่ชาวบ้านเห็นถึงปัญหาของชุมชนทำให้ต้องรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาส่งผลให้เกิดกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อีกทั้งทางเทศบาลปราณบุรีซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการเปิดถนนคนเดิน สนับสนุนงบประมาณอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ รวมถึงดูแลในด้านความปลอดภัยให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ในส่วนของโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการปราณบุรี มีนโยบายที่จะส่งนักเรียนไปเข้าร่วมกับทางชุมชน ซึ่งในการสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีต้องอาศัยกระบวนการดำเนินงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดตั้งถนนคนเดินตลาดเมืองเก่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ การพัฒนาคนและเตรียมคนให้พร้อมที่จะเข้ามาทำกิจกรรมของชุมชน การวางกรอบปัญหาและวิธีทางแก้ไขไว้อย่างชัดเจน รวมถึงต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือ ที่ส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างความเป็นชุมชนเข้มแข็งของชุมชนเมืองเก่าปราณบุรี

ในแง่นี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองเก่าปราณบุรี ได้แก่ 1) ควรเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 2)

ควรส่งเสริมให้สมาชิกของชุมชนได้ออกไปศึกษาดูงานจากท้องถิ่นอื่น เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้กลับถอบทเรียนเพื่อพัฒนาชุมชนตนเองต่อไปและ3) ควรสนับสนุนให้ชุมชนอื่นๆ ในอำเภอปราณบุรีเกิดแนวคิดการสร้างชุมชนเข้มแข็งที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ และเชื่อมโยงเครือข่ายต่างชุมชนเข้าด้วยกัน รวมถึงการปลูกสร้างจิตสำนึกเยาวชนให้รักและหวงแหนชุมชนของตน เพื่อนำไปสืบสานต่อยอดเพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณแกนนำและสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ตลาดเมืองเก่าปราณบุรี เทศบาลปราณบุรีและโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปราณบุรี ที่มีส่วนร่วมให้การดำเนินงานวิจัยประสบผลสำเร็จขอขอบพระคุณอาจารย์กิตติวิสารกาญจน อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำแนะนำตลอดการดำเนินงานวิจัยจนกระทั่งสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

- [1] โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์
- [2] นภาภรณ์ หะวานนท์, เพ็ญสิริ จีระเดชากุล และสุรวุฒิ ปัดไธสง. (2550). ทฤษฎีฐานรากในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- [3] นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง. เชียงใหม่ :สิริลักษณ์การพิมพ์, 2547.
- [4] เสรี อุ่นยวง. (2543). ประจวบคีรีขันธ์. กรุงเทพฯ: ศิลป์สยามบรรจุกัมภ์และการพิมพ์
- [5] ชรินทร์พรรณ อะสีติรัตน์ (2553). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชีวิตชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาชนบทศึกษาและการพัฒนา: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [6] ประภัสสร แจ่มโพธิ์ (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาด100 ปีสามชุก ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] มุกดา ท่วมเสม(2554). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการถนนคนเดินกาดกองตา อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง. หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- [8] สาวีณี รอดสิน (2554). ชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านปางจำปี ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.